

BLUDNÉ DUŠE.

HISTORICKÝ ROMÁN.

„Tenkrát mi neupláchně! — Nechodím kolem vašeho statku od vánoc den do dne nadarmo!“ Slova tato byla pronesena hlubokým, nezvyklým hlasem. Muž, kterýmž je byl zahovřil, přistoupil těsně k dívce, ale těžké pravice s jejího ramene nespustil.

Světluška stála si červený šáteček až přes oči. Do tváří velehla se jí snad všechna krev, co jí měla ve mladém svém těle. I čisté, hluboké oči její, jež tkvěly na umrzlém sněhu, zdálo se, že podběhly červeně. Ještě jednou pokusila se vymknouti železné ruce; ale nešlo to.

„Dnes musíme spolu konečně promluvití rozzumně. Slyšíš, Světluško?“

Do uší mladé dívky zněl ještě ten drsný hlas, ale nějak ztemnělý, tak jako když s věže kostelní zvuk zvonů v dáli umírá.

„Pust' mne, Vavřino! — Matka stůně — nemám s tebou kdy!“ „Ale uděláš si kdy, Světluško, musíš udělati! Když jsi měla kdy jít na faru, k mým několika slovům bys času neměla!“

Muž přistoupil k dívce ještě blíže, div že se tváří svou její tváře nedotekl.

„Poslechni, Světluško! Já vím, žeš mne mívala ráda, byť bys přede mnou byla i utíkávala. Víš to dobře. Podívej se mi do očí. Světluško, můžeš-li? Upří mi to, můžeš-li? — Vidíš, že nemůžeš!“

Světluška se pod železnou rukou jeho zachvěla.

„Vavřino!“ „Dej mi domluviti! Ty víš, že za svého otee nemohu, ty víš — ne, to ještě nemůžeš věděti a proto ti to chei pověděti. Víš-li, že jsme se spolu rozešli na smrt? Posloucheáš mne, Světluško? My jeden druhého prokleli.“

„Mladý muž na okamžik utíchl; zdálo se, že mu k dalším slovům scházela dech.“

„Já se ho zřekl na věky proto, že jeho vinou přišlo na vás tohle neštěstí. Já se k němu nechei hlásiti, co živ budu. Budeš-li ženou mou ty, jak lehee zapomenou na jeho oteovskou lásku, jak lehee opykám jeho oteovskou dobrotu... Slib mi to, Světluško, a já budu čekati deset let, dvacet a více let, jen když budu viděti, že nebudeš patřiti nikomu jinému. A kdyžby tyhle tvé hnědé vlasy byly už bílé jako stříbro, já se přece dočkám. — Slibuješ mi to?“

„Jak jen o takových věcech můžeš se mnou mluviti nyní, když otee v žaláři a matka těžee nemocna. — Pust' mne, Vavřino!“

„Ty mne opět odbýváš, Světluško!“ „Mladý muž sevřel dívku v náručí oběma rukama.“

„O svatbě, Světluško, nemluví; já chei jen tvůj slib, tvé slovo, a více nie... Slyšíš mne?“

„Měl bys se zastyděti, Vavřino!“ „Zastyděti? — Skoro bych měl!“

Vavřinův hlas nabyl opět oně drsnosti, jako z počátku.

„Máš pravdu! — Připomenulas mi to ještě v čas! — Jdi!“

Vavřinovi sklesly náhle ruce, jako by byly zmrtvěly. Tvář mu sezinala, v očích jeho se dvakrát, třikrát zablesklo a rtoma mu vyšla slova, jež působila na dívku strašněji než hrom, protože hrom rázem zabíjí a takhle slova, jež zaslechla, rozbodla jí mladé srdce do polovice.

„Jdi! — Já arcit neumím mluviti jako ten kněz, já arcit nemám tak hladkých tváří jako on, já jsem sprosták, já jsem hlupák a on je chytrák, on je pán! Jdi! — Já mám na rukou mozoly a jeho ruce jsou jemnoučké. — Či myslíš, že nevim, kam z večera chodíváš?“

„Vavřino!“ Světluška sepjala ruce, upřela na hocha hluboké, krví zabělé oči, jako by ho chtěla prositi, aby dále nemluvil, že každé slovo je jako ostří jedem napuštěné dýky.

„Stav se jen, stav, jako bys byla nevinná holubička... Umíš to dobře. Naučilas se tomu z těch knih. A já hlupák tě poslouchal, já sprosták se těch veršů nemohl nikdy dočkati!“

„Tvůj otee...“ „Mlč o něm! — Nevíš, že jsem ho proklel, že jsme si oba knuli? — Pak mi ještě, vy kněží, povídejte o křesťanské lásce, kažte mi ještě o věrnosti, mluvte mi o povetivosti, hlásejte upřímnost!“

A mladý muž pustil se opět do zahrad k domovu.

Světluška zůstala na pěšince s rukama sepjatými a s očima upřenými pořád v to místo, kde dlel Vavřina; rty měla sevřené a nemohla učiniti ani jediného kroku, jako by jí nohy ku sněhu byly přimrzly. Zdálo se, že jí na okamžik všecka paměť opustila, že mladé srdce jí ustalo bušiti, že duše její odletěla vysoko nad černé lesy, daleko za šedivá oblaka.

Z Oufadovic statku rozlehel se náhle zařehotání koně, potom ještě dvakrát, ale slaběji a slaběji, skorem jako pláč, a selka vyběhla na zápraží křížující se a volající na syna.

„Vavřino! — Měj rozum, dítě!“ „Však ho mám, a běda, že ho mám!“

„Což tu budeme všeckni nešťastni?“

„Všeckni, matko! Kde syn otee a otee syna prokleje, myslíte, že by tam kdy mohlo býti štěstí, že by tam kdy mohl býti pokoj? Pokoj bude jen nad našimi hroby, a kdo ví, jestli ještě potom?“

„Kam jdeš, chlapče? — Vavřino, vrať se! — Synu můj! Což ani jiskry lásky nemáš už ku své matee? — Jak jsme tu všeckni nešťastni!“

Mladý muž již matčina nářku neslyšel. Byl už hezky daleko na cestě do lesů. Nesl si uzlík pod paží a běžel s větrem o závod. Jen jednou se na okamžik zastavil. Zaletělo mu k uším zařehotání koně ze stáje v rodném statku, a oko jeho zaváhalo jako by letem o šiblou postavu dívčí, jež stála dosud nedaleko, jako by zkameněla.

Rty, na nichž bělela se mu pěna, stáhly se k příšernému úsměvu, a oči se mu opět tak divoce zableskly a ústy jeho vyšla opět slova, jako když po blesku okamžitě bije hrom: „Neměj nikde stání, jako já nemám, a blud' světem, jako já budu blouditi!“

Světluška sebou pohnula. Vavřinovi se zdálo, že ho volá jmémem; ale tvář jeho přibrála ještě příšernějšího rázu a oči leskly se mu ještě divoceji.

„Neměj nikde stání, jako já nemám, a blud' světem, jako já budu blouditi!“ Z rodného statku ozvalo se opět zařehotání, ale prudší než dříve, že si po takovém člověk bezděky zakrývá uši rukama.

Plosička ve stáji dodychávala naposled. Vavřina jí život zkrátil, aby jí otee nemohl prodati, by se na stará kolena nemusila dít, když už nepoveze nevěstu, už nikoho nevozila. A když jí zasazoval smrtelnou ránu, přitulila k němu hlavu až na prsa, aby mohl dobře mířiti, aby nechybil...

Vavřina zmizel již v lese a Světluška potácela se k domovu s tváří na smrt ubledlou, v očích s divnými mlhami a se rtoma bez barvy, jako když je sevře Morana. A jak bylo milounké hlavě její za těmi divnými, temnými mlhami? Jako ržící, když ruka odtrhává lísteček za lístečkem a rty při tom rozmarně šeptají: „mám či nemám?“ Jako sličkám na holých stránkách, když je oko jizlivě vyhledává a noha potom zašlapává.

Už se tě nemohu dočkati! Kde se tak jen vždy opozdíš? Odejdeš i nejsi k dočkání. Víš, že potřebuji ledačehos! Tak jako kdybys se matku zapomínala. Už mne tu jeztoho nebudeš dlouho mítí. — Můj Kriste Ježíši.

„Matičko drahá!“ Světluška položila si bludé tváře na ruce matčiny a dala se do pláče, až se těmi jejími slzami stulené dlaně rozehřály a byly horčiče jako tály na plotně.

„Ale mlč, dítě, a utiš se. Vždyť jsem ti tak mnoho neřekla. Víš, že lidé nemocni bývají mrzutí. A jsi všecka ustydělá. Pořád ti říkám: šetři se. Kdo pak by mi akhle-posloužil, kdybys tebe neněla. Kdo pak by mne potěšil, šepalč, Světluško!“

A dobrá matka oběma rukama hlavu dečřinu zdvihala a potom jí bludých, hezounkých lícěk slzy tírala a na bílém, čistém žilku vlasů jemnoučké rovnala.

XXI.

Před Oufadovým statkem ozval se zvonec. Bylo už sice k večeru; ale klekání to přece býti nemohlo. Také nepodtrhovali, a zvonec klínal hezkou chvíli, že by se už byli pomodlili klekání desekrát.

Ze statkův a chaloupek vycházeli mužové v kožíškách s kosami, podávkami, a nejvíce jich mělo sepy. Za chvíli bylo však v dělině již zase ticho. Jiříčti odáhli seslilit rebelanty.

Oufada si na půdě v seně roztrýzl vteky celé rty. Ti, již prazili, že se schoval na loubí, měli pravdu. Už tam byl třetí den. A vždy zaslechl dnes strašlivý řehot ze stáje, vzehopil se náhle a sálh se vidliček; ale vyhlédnuv vikýšem na náves mrštil jimi daleko od sebe, vrhl se nazpět do sena a hluboko zaryl hlavu ve traviny.

Teprv když se sešerilo, slezl do stáje a zašel se podívat do stáje.

Za hodnou chvíli vkročil do světnice.

V jizbě byla čirá tma. O chasě nikde ani zmínky. Oufada šel po paměti ke kamnům. Na lavici někoho nahmátl. Byla to selka.

„Rozsvítili-li?“

Žena vstala, poslechla a rozkřísila troud.

„A sedni si semhle naproti! Ať si vidíme do tváří!“

Selka zase poslechla; ale muž svému se do tváří nepodívala. Zabluděla se tupě do plamenů na krbu, jimž se dnes nechtělo do veselého, skotačivého řejce.

„Slyšíš — Do očí se mi dívej a do tváře! Rozumíš?“

Sedlák Oufada uchoopil ženu za hlavu oběma rukama. Nebránila se mu. Ani nešepala; ani prudčeji neoddechla, jako by živa nebyla. Oči její byly bez lesku, jako dva obhlázkové kaménky.

„Takhle spolu ve statku býti nemůžeme! — Takhle pod jednou

JE NADĚJE
PRO TOHO NEJVÍCE NEMOCNĚHO UŽIJE-LI V ČAS
DRA. PETRA
HOBOKO

Žádný případ není tak zlý, žádná choroba tak beznadějnou, aby tento starý, časem zkoušený bylinný lék neprospl.

Reumatism, choroba jater a ledvin, nezajímavost, zácpa a řada jiných nemocí rychle při jeho užívání zmizí.

Je připraven pověsť z čistých zdraví prospívajících kořenek a bylin. Není na prodej v lékárnách, lze ho však obdržeti od zvláštních jednatelů ustanovených od vyrabitelů a majitelů,

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.
112-118 So. Hoyne Av., CHICAGO, ILL.

střechou taky žiti nemůžeme! A do očí se mi koukej, ty — —” Sedlák Oufada užil ošklivé nádvky, jakou věděl nejhorší. Ženě jeho ve tváři nepohnul se však ani jediný rys, jako by byla “na poleno”.

„A proto pryč z tohoto domu! Táhní si za něj; beztoho jste se na mne umluvil! Nebyl bych tu mezi vámi ani jist životem! Už lávno jsem vám ten statek krvavě zaplatil! Nepůjdeš? — Cheeš mne dráždit? Cheeš mne dohnati k nejhoršimu! — Já vám, vy kufata, ukázu, kdo to ryehtá! Oufala! Pryč odtud! — A kouká jako dub. Je to plemeno ještěřč!“

Oufada stál nad svou ženou s rukama napřaženými, s očima toulicima se divoce a na opuchých, zčervenalých rtech s bílou pěnou jako pomínulec.

Selka se dosud nepohnula, jako by opravdu byla zdfevěněna. Nebylo by také divu po výjevech za posledních dvou dnů! Kde to kdy v Podleší ve které rodině od sta let bylo slyšet, aby otee proklínal syna a syn každinké to zaklel otee vracel ještě zostřené! Kde to kdy v Podleší ve které rodině od sta let bylo slyšet, aby otee vyháněl syna z rodného domu se slovy: “Ahsy bloudil světem jako Kain, aby ti každý čelil ve tváři, žeš proklatec, žeš horší nežli Kain. Aby ti na čelo narostlo znamení, před kterým lidé na sto kroků se křížují a dveře zavírají na dva západy!” — A kde to kdy v Podleší bylo slyšet, aby syn odcházeje z domu oteovského klel té hodině, kdy se narodil, a svému otee řekl do očí: “Když jsem se narodil, měl jste mi hoditi na krk provaz, na ten provaz uvázat kámen a utopiti mne v rybníce! Tuhle hodinu byste si byl ušetřil. Ale sám řábel vám to vnukl, že jste mne nechal na živu, že jste mne vyechoval — —”

„Pomohu ti, když sama necheeš!“

„Půjdu sama!“ řekla selka hrobovým hlasem; vstala a šla opravdu.

Oufada vyběhl za ní na náves, jako by si své počínání chtěl rozmýšleti, ale potom prudce zabouchl dveřmi a zastrěl je na závoru. Na krb už nepřiložil. Plameny beztoho jen “zkomíraly”. Sedlák se postavil k oknu a poslouchal, zdali žena nezapláče, zdali se nebude dobývati nazpět do dvora. Ale venku přede dvířky a pod okny bylo ticho, hrobové ticho.

Ve statku se nikdo nehýbal. — Chasa v komoře ani nedřimla. Slyšeli každé slovo ryehtáfovo, chvěli se hrázou nad takovou řečí a šeptali si divná slova o sedlákovi.

„Ubohá! — Aby si jen na život nesáhla! Tak nezacházejí jinde ani se psom jako tenhle s vlastní ženou!“

„Vidíme — vidíme! A přišel přý sem s holými rukama.“

„Však může takhle opět odtud holýma rukama jiti!“

„Jdi se po ní, Franeko, podívat! Přece nemůže zůstat ve sněhu! Nebohá selka!“

„Zaskřtil by nás, kdybychom se tu hnuli.“

„Pojď! — Půjdeme spolu!“

Děvečky otevřely zlehounka konoru a vykraly se po pratech na lvír. Už odstrkovaly závoru, tdyž zaslechly ve světnici prudké kroky a jak se ootvirají kvapně dvěře, až jim zaskřípnutí ve věžech do kostí projelo.

„Kdo se to opovažuje?“

Oufada znovu zahřimal.

„Jdeme hledat panímánu! — Mohla by si něco udělat!“ ozvala se staršíka a pokoušela se odstrčiti těžkou dubovou závoru. Ale ani jí nepohnula. Zapadla ve zdi hluboko do otvoru.

Sedlák se na zápraží zachechtal, so měl hrdla.

„Je to nelidské, pantáto! — Bulete toho litovati!“

„Jakže, ty želvo! — Ty mne — ryehtáře — napomínat? — Klidte, sic se otdud živý nehnete!“

„Opovažte se! — Na svou ženu a na svého syna jste měl trochu práva; ale pojdte a dotkněte se mne — vy — vy krajáku přivandrovalý!“

Děvečkám podařilo se přece odraziti závoru a než mohl Oufada za nimi octly se již na návsí.

„Panímámo! Slyšíte?“

Nikdo se jim však nezval, leda sejeek v lese zakulichal.

Na nové volání odpovědělo jim proklínání sedláka, jenž se za ním vyřtil ze dvora.

„Půjдете obě dvě pod truhlice! Zítřa vás dám z Jiřie vymrskati!“

Oufada hnál se k lesům jako zběsilý. Co jej tam asi hnalo? — Zdaž zlé svědomí či přece se v něm probudil cit člověčí? —

„Kdo tu! Stůj!“ zahřměl kdosi přímo před ním na vysoké mezi.

„Co ti po tom, kdo to!“ zaryčel sedlák.

Neměl však ani zdání, po kom se tu v zaslepenosti své rozhání. Pojednou cítil bodnutí do prsou zrovna nad srdce.

„Jsem ryehtář Oufada!“ vzkřikl ještě a navždy oněměl.

„Ryehtář! Tos měl dřive ohlásiti! — Každý by tak mohl říci. Čekáme Refundu a namítne se tu Oufada! — Nestál za mnoho!“

Voják, jenž tu stál na noční hlídce sklonila se nad ryehtářem, klešajícím bez ducha.

Za Podlešáky zaplatili Oufadovi právě ti, jež kde a jak jen mohl, na rodáky své šival a jimž ještě před několika dny zavlažoval hrdla, aby se na rebelanty hodně rozehřáli...

Někdy chodívá a plížívá se za člověkem trest v zápětí. Škoda, že ne pokaždé! — — —

Pokračování.

Předplatte se na “Pokrok”, jen \$1.00 ročně.